

ESYtieto

Eläkesäätiöyhdistyksen jäsenlehti

2/2012

ESY juhli näyttävästi
50-vuotistaivaltaan s. 4–7

Roger Wessman:
Euromaat vielä ongelmana
Kiina ja USA jo nousussa s. 8–9

Matti Leppälä: Eurooppalainen
eläketurva uusien tuulien edessä s. 12–13

Sisältö

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS – ESY ry

Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

puh. (09) 6877 440
faksi (09) 6877 4440
etunimi.sukunimi@elakesaatioyhdistys.fi
www.elakesaatioyhdistys.fi

- 3** *Pääkirjoitus:*
Hajautettua toimeenpanoa
kannattaa puolustaa
- 4** *ESY:n historia, nykyasema ja tulevaisuus*
Eläkesäätiöyhdistys perustettiin
50 vuotta sitten
- 5** *Eläkesäätiöyhdistys 50 vuotta*
Lumikuningatar juhlisti ESY:n
50-vuotispäivää
- 8** *Nordean pääekonomisti Roger Wessman:*
Euromaat vielä ongelmana Kiina ja USA
jo nousussa
- 10** *Hans-Kristian Sjöholm:*
Osakemarkkinat pitkäkestoisten
trendien valossa
- 12** *Matti Leppälä, CEO, PensionsEurope*
Eurooppalainen eläketurva uusien
tuulien edessä
- 14** *Hanna Kaleva:*
Kiinteistömarkkinoilla hiljaiseloa
- 15** Ajankohtaista
- 16** Eläkesäätiöyhdistys kartoitti henkilöstön
sitouttamiskeinoja
- 17** Tärkeitä lukuja vuodelle 2013
- 18** Kuvasatoa koulutustilaisuuksista

Julkaisija

Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry
Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

Päätoimittaja

Pasi Strömberg

Toimitus

Keypress Oy
Kirsti Tonttila
puh. 040 5050 677

Taitto

Viestintätoimisto Mageena
puh. (03) 783 4353

Kirjapaino

Ecapaino, Lahti

ISSN-L 0785-5931

ISSN 0785-5931

ISSN 2242-3664

Kansien kuvat

Kirsti Tonttila

Hajautettua toimeenpanoa kannattaa puolustaa

Hajautettu toimeenpano on nostettu Telan strategiassa merkittävään rooliin. Hajautettua toimeenpanoa kannattaa puolustaa Suomen pääomamarkkinoiden toimivuuden, riskien hajauttamisen sekä työeläkekilpailun näkökulmista. Muitakin argumentteja on.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltu kesän ja syksyn aikana arvio-
muistiota eläkesäätiöitä ja eläkekassoja koskevan lainsäädännön muutostarpeista. Kysymys on hallitusohjelman mukaisesta työeläkerahastolaista. Muistion yhteydessä keskustellaan myös työeläkekilpailusta. Tarkoituksena on tukea työeläkejärjestelmän toimeenpanon hajautusta ja työnantajien mahdollisuutta valita itselleen tarkoituksenmukaisin tapa työeläketurvan järjestämiseksi.

...

Työeläkerahastolaki on erittäin merkittävä hanke hajautetun toimeenpanon näkökulmasta. Kun niin sanottua rahastonsiirtolakiä valmisteltiin noin 10 vuotta sitten, taustalla oli huoli hajautetun toimeenpanon tulevaisuudesta. Nyt, kun eläkesäätiöiden ja eläkekassojen määrä on pudonnut alle puoleen niistä ajoista, nuo samat argumentit ovat vieläkin ajankohtaisempia kuin silloin.

Rahastonsiirtolain merkitys alalle on jäänyt vähäiseksi, jos sitä arvioidaan siitä näkökulmasta, onko uusia laitoksia perustettu ja miten se on onnistunut tukemaan hajautettua toimeenpanoa. Käy-

tännön toteutus jäi torsoksi. Työeläkerahastolain yhteydessä näihin on aito mahdollisuus palata. Ei pidä uskoa, että yritysten omat eläkesäätiöt olisivat jääne menneiltä vuosikymmeniltä ja että niiden purkaminen olisi yritysmaailman luonnonlaki, jolle ei voi mitään.

Mikäli lainsäädäntö antaisi tasapuoliset edellytykset eläkesäätiön perustamiseen, niin joitakin uusia TyEL-eläkesäätiöitä perustettaisiin esimerkiksi suurehkoihin listaamattomiin yrityksiin hyvin pian uusien säännösten voimaan tulon jälkeen.

Määrällisesti ne eivät muuta alan isojen toimijoiden sarvien kalistelua markkinaosuuksista millään tavalla. On realistista ajatella, että kaikki yritykset eivät halua itselleen sellaista päätösvaltaa, jonka oma eläkelaitos tuo tullessaan. Toi-

saalta työeläkealan päättäjien on syytä nähdä ja tunnustaa, että on yrityksiä, joille eläkesäätiön perustaminen olisi luonteva vaihtoehto. Niidenkin intressit tulee huomioida lainsäädäntöä kehitettäessä.

...

Eläkesäätiöyhdistyksen syys-lokakuussa teettämän kyselyn tulokset antoivat tukea sille, että yrityksille kannattaa viestiä mahdollisuudesta perustaa eläkesäätiö. Osallistuneista yli 250 hengen yrityksistä puolet arvosti sitä, että itsellä on päätösvaltaa eläkkeiden vakuutusmaksutasosta. Yli 60 % piti tärkeänä, että eläkevarojen sijoituspolitiikka pysyy yrityksen haluamalla riskitasolla. Edelleen puolet piti tärkeänä, että eläkevarojen sijoitusstrategia on yrityksen itsensä päätettävissä.

Henkilöstön eläketurvan hoitaminen yrityksen omassa eläkesäätiössä on ainoa tapa, jolla yritys voi pitää omissa käsissään päätösvalan maksutasosta eläkesäätiön vakavaraisuuden puitteissa. Eläkesäätiön kautta tulee myös valta päättää eläkevaroja koskevasta strategiasta ja riskitasosta.

Yrityksissä on hyvä tiedostaa omaan eläkesäätiöön liittyvät mahdollisuudet niin lakisääteisen kuin maksuperusteisen lisäeläketurvan osalta.

Haluan kiittää yhdistyksen jäseniä ja sidosryhmiä kuluneesta vuodesta sekä toivottaa rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta 2013!

Pasi Strömberg

50 Eläkesäätiöyhdistys perustettiin vuotta sitten

Erilaiset vaihtoehdot yksityisen sektorin vanhuudenturvan hoitamiseksi kehittyivät 50-luvulla, kun oli käynyt selväksi, ettei pelkästään kansaneläkkeen varaan rakentuva järjestelmä palkansaajien vanhuuden turvaksi ollut riittävä. Eläkesäätiöt sekä eläkekassat saivat jalansijaa, kun työnantajien piirissä syntyi järjestelmiä vapaaehtoisen eläketurvan hoitamiseksi. Uusi eläkesäätiölaki vuonna 1955 ja viimein vuoden 1962 puolivälissä voimaan tullut työntekijäin eläkelaki johtivat myös eläkesäätiö- ja eläkekassakentän merkittävään laajenemiseen.

Yhdistys sai alkunsa työnantajien tarpeesta

Eläkekassoilla ja vakuutusyhtiöillä oli työntekijäin eläkelain voimaan tullessa omat yhdistyksensä ja oli ilmeistä, että myös eläkesäätiöt tarvitsivat etujaan ajavan yhteiselimensä. Suurten yritysten arvovaltaiset edustajat järjestivät STK:n kutsumana yhdistyksen perustamiseen tähtäävän neuvottelukokouksen, joka pidettiin 6.9.1962 hotelli Kämpissä. Kokous asetti työvaliokunnan tarkistamaan yhdistystä varten laadittua sääntöehdotusta. Valiokunnan jäseniksi valittiin varatuomarit **L. Rähjä, Stig**

Hästö, Ilmari Luostarinen ja Erkki Oinas ja sihteeriksi varatuomari **Tapani Virkkunen** STK:sta.

”*Oli ilmeistä, että myös eläkesäätiöt tarvitsivat etujaan ajavan yhteiselimensä.*”

Yhdistyksen perustavassa kokouksessa marraskuun 27. päivänä 1962 oli edustettuina 99 eläkesäätiötä. Ensimmäiseksi hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Nokian varatoimitusjohtaja **Jarl Hohenthal**. Vähän myöhemmin yhdistyksen asiamieheksi kutsuttiin ”väliaikaisesti” hallintopöytäkirjan kandidaatti **Olli Simoinen**, joka toimi silloin myös Avustuskassojen Yhdistyksen toiminnanjohtajana. Ensimmäisen toimintavuoden eli vuoden 1963 jälkeen yhdistyksessä oli jo 129 lakisääteistä ja vapaaehtoista eläketurvaa hoitavaa jäsentä.

– Eläkesäätiöyhdistyksen alkutalval oli mielenkiintoista aikaa. Yhdistys

oli saatava monien laitosten ja henkilöiden tietoisuuteen. Oli huolehdittava, että eläkesäätiöiden edunvalvonta saataisiin toimimaan mahdollisimman nopeasti. Yhdistyksen edustus erilaisissa elimissä ja työryhmissä oli eläkesäätiöille tärkeää työeläkejärjestelmän voimaantulovaiheessa, muisteli Simoinen toiminnan alkuaikojaa Eläkesäätiöyhdistyksen 25-vuotisjuhlalehdessä vuonna 1987. Olli Simoinen jäi eläkkeelle toiminnanjohtajan tehtävästä vuoden 1989 lopussa.

Eteenpäin vahvalla osaamisella

Nyt 50 vuotta täyttäneen Eläkesäätiöyhdistyksen matkaan eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sekä nykyisin myös Kirkon keskusrahaston edunvalvojana ja yhteistyöelimenä on luonnollisesti mahtunut monia erilaisia vaiheita. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen määrä on vaihdellut, mutta pienet eläkelaitokset ovat voineet kiistattomasti osoittaa järjestelyn hyödyllisyyden sekä työnantajien etä työntekijöiden näkökulmasta.

On tärkeitä, että myös pienempien eläkelaitosten vahva osaaminen suomalaisen lakisääteisen ja lisäeläketurvan hoitamisessa jatkuu. Aina-kin Eläkesäätiöyhdistys tekee tämän tavoitteen eteen kaiken voitavansa.

Lumikuningatar

juhlisti ESY:n 50-vuotispäivää

Eläkesäätiöyhdistys – ESY täytti tänä syksynä 50 vuotta. Juhlat järjestettiin Oopperassa, jossa ensin oli juhlavastaanotto ja seisova juhlapöytä antimineen.

Paikalla oli 100 kutsuvierasta ja tunnelma oli kuin suuressa lämpimässä perheessä.

Tyylikäs ilta ja loppuunmyyty Lumikuningatar loivat loistavat puitteet ESY:n puolen vuosisadan juhlalle.

Teksti: Kirsti Tonttila / Kuvat: Susanna Kuhta ja Ooppera

” *Lumikuningatar-baletti luo uskoa tulevaisuuteen. Ehkä siinä on jotain samaa kuin suomalaisessa työeläkejärjestelmässä.* ”

Onnitteluja vastaanottivat **Pasi Strömberg** ja **Erkko Ryyänen**. Vuorossa **Päivi Sariola** Keskestä.

Jouko Bergius ja **Helli Salminen**.

Ira van der Pals Kirkon keskusrahastosta.

Sirpa Moilanen, **Varpu Hyvönen** ja **Tommi Mäkelä** Apteekkien Eläkekassasta.

Yllä: **Reijo Karhinen** ja **Tiina Bäckman**.
Alla: **Jouko Bergius** (vas.) ja **Keijo Piskonen**.

Yllä: **Heikki Halkilahti** (vas.) ja **Tommi Mäkelä**.
Alla: **Kalervo Koistinen** (vas.) keskustelemassa ABB Eläkesäätiön **Lars Hellbergin** ja **Raija Jaskarin** kanssa.

Anna-Maija Juvonen-Cavonius Eläkesäätiö Polariksesta ja **Senja Koskinen** Yleisradion eläkesäätiöstä.

Entisiä hallituksen jäseniä: **Erkki Sillanpää**, **Erkki Berglund** ja **Eelis Makkonen**.

Onnitteluvuorossa Soneran Eläkesäätiön **Kaija Hemminki** ja **Petri Tofferi**.

Oik.: **Jukka Toropainen** Tamrockista totesi väliajalla, että jotkut kohtaukset olivat pelottaneet vieressä istuvaa pientä yleisöä. Parasta koskettavan esityksen lisäksi juhlassa oli vanhojen ESY:läisten tapaaminen. **Teijo Heikkilä**, **Leena Tuominen** ja **Kai Miesmäki** olivat samaa mieltä ja kehuivat, että säätiökenttä on hoidettu hyvin.

Oik.: Ylen toimitusjohtaja **Lauri Kivinen** (vas.), joka keskusteli Fivan **Seppo Juutilaisen** kanssa, kertoi aprikoineensa, mitähän juhlasta tulee kun eläkesäätiöläiset saapuvat tummanpuhuvana katsomaan balettia. Tilaisuus oli hänen mielestään juhlava ja valoisa sekä ESY:lle sopiva. Lumikuningattaren musiikki teki Kiviseen suuren vaikutuksen.

Ylinnä: **Eelis Makkonen** on ESY:n hallituksen entinen pitkäaikainen puheenjohtaja: – On ilahduttavaa nähdä, että ESY voi edelleen hyvin. Periaatteet ovat samat kuin 80-luvulla. Mukana juhlissa oli muutamia sen aikaisia hallituksen jäseniä, mutta tuttavapiiri oli selvästi pienentynyt. – Kamppailu jäsenistä on ehkä nyt kovempaa, Eelis Makkonen arvioi.

Keskellä yllä: Eelis Makkosen pöydässä väliajalla keskustelivat **Pauli Salminen** KPMG:stä (vas.) sekä **Jani Mikkola** ja **Katriina Hyvönen** Innovasta.

Alinna: **Hannu Hokka** Apteekkien Eläkekassasta myhäilee tyytyväisenä kolmen naisen seurassa. Kameraan päin katsoo **Riina Alaviitala** Orionin Eläkesäätiöstä. Vasemmalla **Helena Tulonen** Fivasta ja **Merja Äimänen** ESY:stä.

Yllä: Pensions European toimitusjohtaja **Matti Leppälä**, **Jukka Vesala** Fivasta, **Tiina Bäckman** Rautaruukista ja **Kati Kalliomäki** ETK:sta pitivät Lumikuningatarta tyylikkäänä ja ESY:n juhlaan sopivana esityksenä. Illan parasta antia oli myös vanhempien eläkejärjestelmän ihmisten tapaaminen. – Olemme yksi suuri perhe. ja tunnemme kaikki toisemme, tuli kuin yhdestä suusta.

Yllä: ESY:n eläkkeelle siirtynyt toimitusjohtaja **Jouko Bergius** sai pöytäseurakseen väliajalla ETK:n toimitusjohtajan **Jukka Rantalan** sekä **Tuula Luomalan** ja **Roland Aholan**. Jouko Bergius kertoi eläkepäivien sujuvan hyvin ja totesi säätiö- ja kassaväen yhteenkuuluvaisuustunteen suorastaan huokuvan juhlassa. Hän totesi säätiösektorin elävän vahvasti ja juhlassa oli tunne, että koko perhe on koolla!

Nordean pääekonomisti
Roger Wessman:

Euromaat vielä ongelmana **Kiina ja USA jo nousussa**

Viimeinen vuosi sijoitusmarkkinoilla on ollut yllättävän hyvä. Velkakirjojen arvo on noussut, korot ovat jo alhaiselta tasolta jopa laskeneet ja osakesalkutkin plussan puolella. Roger Wessman uskoo vastaavan kehityksen kestävän vielä ainakin vuoden verran. Varsinaiseen talouskasvun nousuun päästään hänen mukaansa vuonna 2014.

Teksti: Kirsti Tonttila

Maailmalla on sijoituskohteita etsivää rahaa runsaasti liikkeellä ja samalla on syntynyt vahvoja paineita löytää sijoitetulle pääomalle tuottoja. Tämä on nostanut velkakirjojen arvoa ja myös osakemarkkinoilla on selvää nousua. Korot pysyvät Wessmanin mukaan alhaalla vielä ainakin vuoden.

Talouden kehitys tulee olemaan euroalueella surkeaa. Tunnelin päässä on kuitenkin jo valoa, mutta vielä vuosi 2013 on edellisen kaltainen, joskin tätä vuotta parempi. Aasiassa Kiinan talouskasvun hidastuminen alkuvuodesta on päättynyt ja nyt Kiinassa on selviä merkkejä talouden pirstymisestä. Viranomaiset ovat kääntäneet kelkkansa ja suunta on selkeästi sallivampi kasvulle. Elvytystoimet ovat kuitenkin vielä kohtalaisen varovaisia ja Kiinassa ei selvästi haluta ylikuumenemistä. Talouskasvu on vakiintunut 7,5 prosentin tienoille. Tulevaisuudessa Kiinasta on jälleen enemmän apua muun maailman talouskasvulle.

Intian bkt/henkilö on noin 1/3 Kiinan vastaavasta luvusta. Sen talousnäkömät ovat Kiinaa huonommat eikä Intian viranomaisilla ole mahdollisuuksia elvyttää taloutta Kiinan tavoin. Intia on alijäämämaa, joka elää ulkomaisen rahoituksen varassa. Intiassa on kuitenkin valtava potentiaali, mutta tällä hetkellä maan byrokratia hankaloittaa kasvua.

USA pirstyy

USA:ssa asuntomarkkinat ovat lopultakin alkaneet toipua syvästä kuopastaan. Myymättömien asuntojen määrä on laskenut ja asuntorakentaminen on lähtenyt nousuun. Liikkeelle on nyt lähdetty lähes nollasta ja odotettavissa on rakentamisen kasvun tuplaantuminen lähivuosien aikana. Jarruna

USA:n talouskehitykselle on julkisen puolen rahahanojen kiristyminen, joten talouskasvun ei odoteta USA:ssa olevan häkellyttävän vahvaa.

Suurin huolenaihe on euroalue. Sillä on useampia ongelmia. Euroalueella on akuutti rahoituskriisi, joka on jotenkuten hallinnassa Euroopan keskuspankin tukitoimilla. Tällä ostetaan kuitenkin vain aikaa ja ratkaisu ei ole lopullinen. Taustalla on vahva velkakierre ja pitkään jatkunut yli varojen eläminen. Alijäämät ovat kuitenkin merkittävästi supistuneet ja kriisimaiden vaihtotasealijäämät vuodessa enemmän kuin puolittuneet. Viimeisen vuoden aikana tukitoimilla ja vyön kiristämällä on jo päästy aika lähelle toivottua tulosta.

Toinen ongelma, kun alijäämiä on supistettu vyötä kiristämällä on eri taluskriisimaiden ajautuminen lamaan. Ongelman ratkaisuksi ei tunnuta löytyvän oikeaa lääkettä. – Jos ei löydy joulupukkia, joka on valmis rahoittamaan kriisimaiden alijäämiä, nopeaa ratkaisuvaihtoehtoa vyönkiristykselle ei ole, sanoo Wessman.

Wessmanin mukaan ainoa kestävä ratkaisu ongelmamaille on vientiveitoinen nousu. Edistymistä ongelmamaissa on jo viennin kasvattamisessa tapahtunut – Kreikkaa lukuun ottamatta. Ratkaisuun pääseminen tulee kuitenkin kestäväksi vuosikausia, uskoo Wessman.

Kriisimaiden joukkoon saattaa vielä ajautua Slovenia, mutta euroalueen kehitykselle on ratkaisevinta Italian ja Espanjan näkymät. Euroopan taluskriisi alkoi vuonna 2010 ja vasta 2011-2012 vuodenvaihteessa Espanjan ja Italian ongelmien ansiosta ajaututtiin selvään taantumaa. Italia näyttää nyt olevan kohdallaisella uralla, mutta kysymysmerkin heittää ensi huhtikuun vaa-

lit, joilla saattaa olla heijastusta talouskehitykseen. Talouden vakauden kannalta Italian kriisi on kuitenkin suhteellisen pieni.

Espanjassa korkea työttömyysaste ei ratkea helposti ja se tulee kestäväksi kauan. Työllistämisen haasteongelmat ovat on siis vielä edessä. Myös työttömyyden vaikutukset yhteiskuntarauhaan askarruttavat. Tästä ovat jo esimerkkinä Katalonian itsenäistymispyrkimykset.

Yleinen epävarmuus on haitannut koko Eurooppaa, mutta Wessman uskoo, että euroalueen talous kääntyy hiljalleen kasvuun ja vuodelle 2014 on tulossa jo merkittävää kasvua.

Suomessa pää pinnalla

Suomessa talous on painunut taantumaa muun Euroopan mukana. Viennin kasvu on pysähtynyt, samoin kotimaiset kasvumootorit. Verotus ja inflaatio syövät palkankorotukset ja kulutuskasvua ei ole näkyvissä. Nollakorko tukee vähän taloutta, mutta investoinnit ovat pysähtyneissä, kun vienti takkuilee. Asuntorakentaminen on selvässä laskussa, mutta toisaalta asuntojen hintakehitys on positiivinen.

Yleinen epävarmuus on vallalla ja luottohanat kiristyneet nimenomaan kiinteistöalalla. Pohjoismaissakin pankeilla pankkien luotonantokykyä rajoittaa oman pääoman puute. Nyt katsotaan yhä tiukemmin, minne lainoja annetaan. Kotitalouksien asuntolainoissa ei kuitenkaan ole ongelmia.

Suomen talouden elpyminen on kiinni viennin kasvuun lähtemisestä. Kun vienti toipuu, talouskasvu lähtee nousuun. Suomessa talouskasvu on kuitenkin muuta EU-aluetta parempaa, mutta vienti elpyy hieman viiveellä.

” **Suomen talouden elpyminen on kiinni viennin kasvuun lähtemisestä. Kun vienti toipuu, talouskasvu lähtee nousuun.** ”

Osakemarkkinat pitkäkestoisten trendien valossa

Teksti: Hans-Kristian Sjöholm

–Sijoittajan on oltava sijoitustoiminnassaan varovainen, mutta myös valikoiva, sillä kaikkien yhtiöiden osakkeet eivät ole huonoja sijoituksia pitkässäkin laskumarkkinassa, toteaa EVLI Pankin osakesijoitusjohtaja **Hans-Kristian Sjöholm**.

Eurooppalaiset ja yhdysvaltalaiset osakeindeksit ovat, karkeasti jaoteltuina, vuosituhaten vaihteen lukemissa tai matalammalla, ja japanilaiset osakeindeksit ovat vuoden 1983 tasolla. Teollisuusmaissa vallitseva pitkäaikainen osakelaskumarkkina on huipuistaan pääsääntöisesti aiheuttanut ns. ”osta ja pidä”-indeksisijoittajalle merkittävät pääomatappiot viimeisen vuosikymmenen tai kahden aikana.

Pitkät laskumarkkinat toistuvat osakeindeksien historiassa. Talouskommentaattori Marc Faber on huomauttanut, että Yhdysvaltain Dow Jones Industrial Average oli vuonna 1921 samoissa lukemissa kuin vuonna 1899, vaikka samalla aikavälillä Yhdysvaltain nimellinen bruttokansantuote melkein viisinkertaistui ja talous kasvoi reaalisesti 88 prosenttia. Vuonna 1949 indeksi oli puolet matalammalla kuin kaksi vuosikymmentä aiemmin. Elokuussa 1982 se oli vuoden 1964 tasolla ja reaalisesti 70 prosenttia alempana.

Oheisessa kuvassa esitetään Robert Shillerin tietokantaan perustuen Yhdysvaltain osakemarkkinan inflaatiokorjattu hintakehitys aikaväliltä 1871–2012. Rakenteellisia laskumarkkinoita on koettu vuosina 1906–1920, 1929–1949 ja 1968–1982. Nykyinen vuonna 2000 alkanut rakenteellinen laskumarkkina on kestänyt 12 vuotta ja johtanut 28 prosentin laskuun reaalisissa osakekurseissa. Vastaavat luvut Japanista, Italiasta tai Kreikasta ovat tätäkin karumpaa luettavaa.

Näitä historiallisia ajanjaksoja leimaavat sosiaalinen kaaos ja poliittinen radikalisoituminen, ja vastaavat ilmiöt tekevät paluuta nykyisessäkin

laskumarkkinassa. Vaikka kyseiset ilmiöt jätetään tässä käsittelemättä, löytyy ajanjaksojen välillä muita sijoittajan näkökulmasta mielenkiintoisia yhtäläisyyksiä, kuten yleiseen hintakehitykseen liittyvä epävarmuus ja osakkeiden arvostustasojen lasku melko samankaltaisiin pohjalukemiin ennen seuraavan pitkäkestoisen nousukauden alkua.

Näistä tiedoista on hyötyä niille, jotka uskovat, että markkinahintojen ja reaalityöiden välillä vallitsee pidemmällä aikavälillä tasapaino ja että taloudelliset luvut ovat loppujen lopuksi numeerisia kuvauksia ihmisten käyttäytymisestä. Ihmisten käyttäytymisen ja päätöksenteon tutkimiseen historia tarjoaa eräänlaisen kurkistusikkunan. Sattumaa tai ei, taloushistorioitsija Russell Napierin mukaan vuosien 1921, 1932, 1949 ja 1982 suurina markkinakäänteitä ovat ennakoineet samat signaalit. Lisäksi käänteet osuvat varsin täsmällisesti suuriin yhteiskunnallisiin murroskohtiin Yhdysvalloissa (kulutusyhteiskunnan synty –21, suuren valtion synty –32, sota-teollisen järjestelmän synty –49, vapaiden markkinoiden uudelleensynty –82). Signaaleilla on ollut informaatioarvoa siitä huolimatta, että yhteiskunta on ajan saatossa muuttanut muun muassa teknologialtaan, instituutioiltaan, lainsäädännöltään, valuttajajärjestelmiltään.

Näitä taustatietoja hyödyntäen voi esittää esimerkkipolun seuraaville vuosille. Ennen kuin osakemarkkinoilla nähdään pysyvämpi käänne nousuun, on todennäköistä, että merkittävä häiriö yleisessä hintatasossa (inflaatio tai deflaatio) sysää osakekurssit laskumarkkinan lopulli-

” Nykytilanne osakemarkkinoilla muistuttaa aikaisempia pitkäaikaisia laskumarkkinoita, sillä hintaepävarmuus on nykyin ajankohtainen keskustelunaihe. ”

seen pohjaan. Näin kävi myös vuosien 1921, 1949 ja 1982 paikkeilla, jolloin koettiin peräkkäiset inflaatio- ja deflaatiojaksot, joskin vuonna 1982 deflaatio rajoittui raaka-aineiden hintoihin. Vuonna 1932 hintahäiriö otti vakavan deflaation muodon tukkuhintojen laskettua kolmen vuoden aikana 32 prosenttia. Hintaepävakauden vallitessa yritysten tuloskehitykseen ja velkapapereiden hinnoitteluun liittyy epävarmuutta, joka ajaa niin osakkeiden arvostustasoja kuin obligaatiohintoja alas.

Pohjalla hintavakauden paluu toimii yhtenä merkinä osakkeiden laskumarkkinan päättymisestä, ja tavallisesti osakkeiden elpymistä edeltää myös valtiolaina- ja yrityslainahintojen nousu. Tämän lisäksi talous on todennäköisesti vielä laskusuhdantees-

sa ja yritystulokset laskussa. Yritysten varastot ovat vähäiset ja tuotteita myydään tappiolla, mutta kysyntä alkaa elpyä alennetuilla hinnoilla. Autoala elpyy ennen osakemarkkinaa, mutta hyvälle uutisille ja optimisteille ei anneta kovinkaan paljon painoarvoa pohjalla, sillä pessimismi ja varovaisuus ovat syöpyneet syvälle. Osakehintojen laskut tapahtuvat ohuella osakevaihdolla ja nousut kasvavalla vaihdolla. Näitä signaaleja sijoittajan kannattaa siis seurata.

Nykytilanne osakemarkkinoilla muistuttaa aikaisempia pitkäaikaisia laskumarkkinoita, sillä hintaepävarmuus on nykyin ajankohtainen keskustelunaihe. Asetelma on lähes täydellinen esimerkkipolkumme kannalta – yhtäältä setelirahoitus aiheuttaa inflaatiopelkoa, toisaalta taas

luottolama deflaatiopelkoa. Historian valossa osakkeiden seuraava pitkä ja laaja-alainen nousumarkkina alkaa vasta, kun keskustelu päättyy hintavakauden voittoon ja osakeindeksin arvostustasot ovat merkittävästi matalammat alueilla, joissa ne eivät vielä ole tarpeeksi laskeneet.

Lähivuosina on sen vuoksi valittavan suurella todennäköisyydellä odotettavissa hintaepävakautta, huononevaa uutisvirtaa, hapuilevia poliitikkoja, konkurssseja, sijoitusriskien aliarviointia, poliittisia ääriilmiöitä ja neuvottomia keskuspankkiireja. Sijoittajan on oltava sijoitustoiminnassaan varovainen, mutta myös valikoi-va, sillä kaikkien yhtiöiden osakkeet eivät ole huonoja sijoituksia pitkässäkään laskumarkkinassa.

Standard & Poor's Composite ajalta 1871-2012 (\$)

Eurooppalainen eläketurva uusien tuulien edessä

Kiristyvät vakavaraisuusvaatimukset johtavat osake- ja muun riskipitoisen sijoittamisen hiipumiseen.

Teksti: Kirsti Tonttila

EFRP (European Federation for Retirement Provision) on muuttanut nimensä PensionsEuropeksi. Sen toimitusjohtajana on runsaan vuoden toiminut suomalainen **Matti Leppälä**. Hän näkee suurimpana uhkana eläkerahastoja koskevassa tulevaisuudessa lainsäädännön uudistuksessa vakavaraisuusvaatimusten kiristämisen ja osakesijoittamisen osuuden vähenemisen.

Nimen muutoksen toivotaan selventävän, mitä työeläkerahastojen eurooppalainen kattojärjestö tekee.

PensionsEurope ei aja verorahoitteisten julkisten eläkejärjestelmien eikä yksityisten eläkesäästäjien asiaa, mutta se edustaa työeläketoimijoita näiden välillä. PensionsEurope haluaa olla kattava ja avoin yhteistyöelin, joka pystyy toimimaan kaikkien osapuolten kanssa.

– Vanhat järjestelmät ovat tärkeitä, mutta yhä enemmän siirrytään maksuperusteiseen eläkevakuuttamiseen ja sitä tulee voimakkaammin nostaa edunvalvonnassa esille, sanoo Matti Leppälä. PensionsEuropessa on muodostettu edunvalvonnan tavoitteiden muodostamiseksi kaksi uutta pysyvää komiteaa: maksuperusteinen ja etuusperusteinen. Molemmat ovat relevantteja tulevaisuudessa.

PE sai marraskuussa uuden hallituksen puheenjohtajan, **Joanne Segarsin**, Ison-Britannian National Associations of Pension Fundin toimitusjohtajan.

Edessä on eläkerahastoja koskevan direktiivin (ns. IORP-direktiivi) uusiminen, jota koskevaa komission ehdotusta odotetaan ensi vuoden kesäheinäkuussa. Komission tavoitteena on uudistaa koko eläkerahastolainsäädäntö. Ongelmallisinta siinä tulee olemaan vakavaraisuusvaatimusten kiristäminen vakuutusyhtiöiden uuden vakavaraisuuslainsäädännön (solvenssi II) mallin mukaisesti ja sen seurauksena sijoitustoiminnan riski-

pitoisuuden vähentäminen. Vakavaraisuusvaatimusten tiukentaminen johtaisi monessa maassa käytännössä etuusperäisten eläkejärjestelmien loppumiseen, ainakin uusille vakuuttajille. Yritykset eivät kykene lisäämään riskipuskureita riittävästi ja riskit siirretään yhä enemmän työntekijöille. – Tämä tulee olemaan megaluokan asia, sanoo Matti Leppälä. Uudistukset uhkaavat etenkin brittien, saksalaisten ja irlantilaisten rahastoitujen työeläkejärjestelmiä.

Osakesijoittamisen hiipumisella vakavia seurauksia

Matti Leppälä on myös huolissaan siitä, että kiristyvät vakavaraisuusvaatimukset johtaisivat osake- ja muun riskipitoisen sijoittamisen hiipumiseen. – Tämä tulee vaikuttamaan tuottomahdollisuuksiin. Kuka sitten enää sijoittaa eurooppalaisiin yrityksiin? Osakesijoittamisen romahduksella olisi vakavat vaikutukset. Ne olisi ensin selvitettävä ja tutkittava. Ratkaisuja ja päätöksiä ei pitäisi tehdä kiireessä ja tutkimatta, mutta komissio on tuomassa lakiehdotusta jo muutaman kuukauden sisällä. Meidän mielestämme tulisi edetä paljon rauhallisemmin, Leppälä sanoo. Päätöksenteko on poliittisesti vaikeaa. Vakavaraisuuden lisäksi pöydällä on myös hallinto-, kustannus- ja muita kysymyksiä. – Vakuutusyhtiöille säädettyjä vaatimuksia ei tule suoraan soveltaa eläkerahastoihin, toteaa Leppälä. Euroopassa on 4700 vakuutusyhtiötä ja 140.000 eläkerahastoa. Pelkästään Irlannissa on 60.000 eläkerahastoa ja suurin osa niistä on hyvin pieniä. Moni voisi joutua ylimitettujen uusien säännösten seurauksena lopettamaan toimintansa. Eläkerahastoja koskevan sääntelyn tulee Leppälän mielestä olla suhteessa toiminnan laatuun ja kokoon.

PensionsEurope edustaa 80 miljoonaa ihmistä. Sillä on 22 jäsentä 20

”

Pitäisi tukea lisäeläkkeitä eikä toimia niin, että ihmiset eivät saa eläkkeelle siirtyessään kunnan eläkettä.

”

eri maasta. PE:n jäsenten sijoitettava omaisuus on noin 3500 miljardia euroa. Mukana on merkittäviä institutionaalisia sijoittajia. Eläkesäätiöyhdistys edustaa PE:n jäsenenä suomalaisia eläkesäätiöitä ja -kassoja.

Maailmassa on erilaisia eläkesäästöjä 31.000 miljardia dollaria. USA:n osuus siitä on 20.000 miljardia dollaria. PensionsEuropen toiminnassa finanssimarkkinalainsäädäntö on tärkeä kokonaisuus. Tätä lainsäädäntöä uudistetaan globaalisti tehdyillä päätöksillä mm. EU:n ja USA:n lainsäädännöllä. Esimerkiksi johdannaisen käytön kustannuksia ollaan lisäämässä, koska tavoitteena on rajoittaa spekulatiivista sijoittamista niihin. Eläkerahastot käyttävät paljon johdannaisia, koska ne joutuvat suojaamaan markkinaehtoisesti arvostetut vastuunsa. Suojauksen kustannukset ovat viime kädessä pois eläkevaroista. Siksi eläkerahastojen asema tulee ottaa huomioon kaikissa finanssimarkkinalainsäädännön uudistuksissa, Matti Leppälä toteaa. Kysymyksessä on valtava lainsäädäntökokonaisuus. Eläkerahastoja ei Leppälän mielestä tule rangaista. – Olemme kyllä lobanneet ihan menestyksekkäästi, Leppälä rauhoittaa.

Yhteistyötä yli rajojen

Uutta PensionsEuropen toiminnassa on juuri aloitettu yhteistyö kahdeksan eri toimijan kanssa. Mukana on työmarkkinajärjestöjen, esimerkiksi varainhoitajien edustajia, jotka yhdessä ottavat kantaa kasvun, työllis-

syiden ja finanssimarkkinoiden aloilta. Leppälä on tähän toimintaan erittäin tyytyväinen ja uskoo sen luovan menestyksellistä ja uutta näkemystä. Ala saa näin laajempaa kiinnostusta. Aikaisemmin finanssiala ja työmarkkinajärjestöt eivät ole olleet tällaisessa yhteistyössä. – Paljon on myös eläkeasioita, joista nämä järjestöt eivät ole samaa mieltä, Leppälä myöntää.

Kolmas suuri PE:n työsarja on Euroopan eläkepoliittinen kehitys. Viime helmikuussa julkaistu EU:n Valkoinen kirja sisältää kaksikymmentä eri toimintaehdotusta. Näissä ovat esillä mm. eläkeikä, eläketurvan siirrettävyys, eläkesäästämisen lisääminen ja eläkkeiden eurooppalaisen selvityspalvelun kehittäminen

Suomessa työntekijä löytää työeläkekertymänsä helposti työeläke.fi-sivustoilta. Muualla eläkekertymän selvittäminen ei ole näin yksinkertaista. Eläkeasiat ovat nyt EU:ssa enemmän esillä kuin aikaisemmin. Siihen vaikuttaa EU:n talouspolitiikka sekä paineet muuttaa eläkemaksujen verovähennyspolitiikkaa.

Väestön ikääntymisen seurauksena vanhat jakojärjestelmät eivät monessa maassa ole enää kestäviä. Samalla kun pitäisi lisätä eläkesäästämistä eri muodoissa, kaavallaan verotuksen kiristämistä. – Pitäisi painavastoin tukea lisäeläkkeitä eikä toimia niin, että ihmiset eivät saa eläkkeelle siirtyessään kunnan eläkettä. Toiminta on nyt tosi lyhytnäköistä, kun ratkaisuihin pitäisi paneutua pitkäjänteisesti, Leppälä summaa.

Kiinteistömarkkinoilla hiljaiseloa

Teksti: Kirsti Tonttila

Kiinteistötieto Oy:n toimitusjohtaja **Hanna Kaleva** suosittelee säätiöille ja kassoille sijoituskohteiksi välillisiä kiinteistösijoitusmuotoja, joissa omistuksia pystytään jakamaan.

taminen koetaan epävarmassakin tilanteessa turvalliseksi. Erot "prime"- ja "non-prime"-kohteiden välillä korostuvat. Sijoituskysyntä painottuu parhaisiin, vähäisen vuokrausriskin kohteisiin. Ydinkeskusta on kuitenkin pieni ja parhaiden kiinteistöjen pääomistajina ovat suomalaiset eläkeyhtiöt. Sijoituskohteita ydinkeskustassa on harvoin tarjolla.

Asuntovuokrien pitkään jatkunut nousu näyttää hidastuvan. Vuokra-asuntojen tarjonnan niukkuudesta huolimatta, vuokrien nousu on joillakin alueilla jopa pysähtynyt. Helsingin parhailla alueilla nousu kuitenkin jatkuu. Parhaiden alueiden vuokrien nousu on ollut viimeisellä puolivuotiskaudella noin kaksi prosenttia. Esimerkiksi Vantaalla uusien sopimusten vuokrat ovat hieman laskeneet. Vuokra-asuntojen kysyntä on jatkossakin vähäisen tarjonnan vuoksi vahvaa.

Kiinteistösijoitusmarkkinoilla Suomen markkinoiden kilpailukyky on edelleen kansainvälisessä vertailussa kohtuullisen vahva. Isot instituutiot kasvattavat edelleen kiinteistösalkkuaan ja viimeisen kymmenen vuoden aikana kansainväliset sijoittajat ovat löytäneet Suomen markkinat. Pienemmille sijoittajille, kuten esimerkiksi kassa- ja säätiökentälle Hanna Kaleva suosittelee erilaisia välillisiä kiinteistösijoitusmuotoja, joissa omistuksia pystytään jakamaan. Piensijoittajille yksittäiset kiinteistöt saattavat olla liian suuria tai vaikeita sijoituskohteita ja ne tarvitsevat aktiivista managerointia.

Epävarmat talousnäkymät heijastuvat myös kiinteistömarkkinoihin. Rakentaminen on vähäistä, rahoituksen saatavuus heikko ja yleisen taloustilanteen epävarmuus näkyy kiinteistömarkkinoiden kaikilla osa-alueilla. Kiinteistösijoitusmarkkinoilla ollaan nyt odottavalla kannalla.

Taloustilanteella on suora vaikutus kiinteistömarkkinoihin. Kansainvälisten rahoitus- ja sijoitusmarkkinoiden epävarmuus jatkuu ja se vaikuttaa sekä sijoitus- että vuokratkysyntään, uskoo KTI Kiinteistötieto Oy:n toimitusjohtaja **Hanna Kaleva**. Rakentaminen on vähäistä, rakennuskustannukset korkealla, samoin kuin

tonttien hinnatkin. Asuntojen ylläpitokustannukset ovat moninkertaistuneet ja sijoitusmielessä asuntorakentaminen ei ole nyt kannattavaa.

Tarjonta ja kysyntä eivät kohtaa kiinteistömarkkinoilla. Toimistoista on merkittävää ylitarjontaa ja liiketilamarkkinoilla parhaiden sijaintien tilakysyntä on edelleen vahvaa. Asunnoista on niukkuutta kasvukeskuksissa ja vuokrien nousu jatkuu. Esimerkiksi Helsingin keskustan ja tulevan länsimetron asemien toimistotilat ovat kysytyjä ja edelleen ollaan halukkaita sijoittamaan hyvä sijaintiin uutuuskohteisiin, jossa tilat ovat joustavia ja tehokkaita. Näihin sijoit-

- **Työeläkerahastolain valmistelu • IORP-direktiiviin EY muutos**
- **Muutos eläkevakuutusten ps-sopimusten verovähennyskelpoisuuteen**

Työeläkerahastolain valmistelun eteneminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut arviomuistiota työeläkerahastolain kokonaisuudistusta varten: eläkesäätiö- ja vakuutuskassalakiin yhdistäminen sekä ajanmukaistaminen. Muistion tarkoituksena on saattaa eläkesäätiö- ja vakuutuskassalakiin työeläkevakuuttamiseen liittyvät asiakokonaisuudet työeläkejärjestelmän eri osapuolten arvioitaviksi. Tarkoituksena on tukea työeläkejärjestelmän toimeenpanon hajautusta ja työnantajien mahdollisuutta valita itselleen tarkoituksenmukaisin tapa työntekijöidensä työeläketurvan toteuttamiselle.

Eläkesäätiöyhdistys odottaa, että työeläkerahastolain arviomuistiossa otettaisiin esille keskeisimmät ongelmat, jotka ovat vaikeuttaneet eläkesäätiö- ja eläkekassavaihtoehdon valitsemista silloinkin, kun se on ollut työnantajan kannalta mielekkäin vaihtoehto. Tavoitteena pitäisi olla myös nykyisten eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toiminnan turvaaminen. Uudet ja uudistettavat kannansiirtoa koskevat säännöt tulisi rakentaa niin, että luottamus työeläkejärjestelmän hajautettuun toimeenpanoon vahvistuisi, työeläkejärjestel-

män kilpailusäännöt muuttuisivat tasapuolisimmiksi ja sitä kautta oikeudenmukaisuuden tuntu työeläkevakuuttamisessa lisääntyisi, työnantajilla olisi aidot mahdollisuudet valita itselleen mielekkäin vaihtoehto vakuuttamisessa ja että työeläkejärjestelmä hyötyisi hajautetun toimeenpanon perustan vahvistamisesta.

IORP-direktiiviin (ns. lisäeläkedirektiivi) 2003/41/EY muutos

Direktiivimuutos liittyy EU:n sääntelykokonaisuuteen (Vakuutusyhtiöitä koskeva Solvenssi II -direktiivi ja pankkisektoria koskeva Basel III –hanke), jolla Euroopan unionissa pyritään ehkäisemään markkinakriisejä ja vähentämään uusien markkinakriisien kielteisiä vaikutuksia. Tästä syystä direktiivin muuttaminen näyttää keskittyvän Solvenssi II-tyyppisen vakavaraisuus- ja valvontakehikon luomiseen. Suomessa direktiivi koskee pelkästään lisäeläketurvaa hoitavia eläkesäätiöitä ja eläkekassoja.

Alalla ei olla täysin tyytyväisiä valmistelun etenemiseen EU:ssa, koska vakuutusyhtiöitä varten luotu malli ei sellaisenaan sovellu ammatillista lisäeläketurvaa hoitaville eläkelaitoksille. Eri syistä johtuen esitetyt mallit muistuttavat liikaa vakuutusyhtiöiden valvontaan valmisteltua Solvenssi II -säännöstöä, vaikka EU:n komissio on vakuutellut toista. Alan näkemysten mukaan esitetyt muutokset eivät ole myöskään linjassa EU 2020 -kasvustrategian ja Valkoisen kirjan tavoitteiden kanssa.

Komissio aikoo julkaista ehdotuksen lisäeläkedirektiivin uudistamisesta kesällä 2013. Direktiivimuutosten voimaantuloaika on vaikea ennakoita, mutta mahdollinen voimaantulo siirtynee tästä ainakin parilla vuodella eteenpäin.

Hallituksen esitys eläkevakuutusten ja ps-sopimusten maksujen verovähennyskelpoisuuden muuttamisesta (TVL 54 d § ja 96 a §)

Hallituksen esitys perustuu 22.3.2012 julkaistuun sopimukseen valtiontalouden kehystistä ja lisäbudjetista, jolla pyritään pysäyttämään velkaantumisen ja tukemaan työllisyyttä sekä kasvua. Kehysriihen perusteluosassa todetaan, että tarkoituksena on työurien pidentäminen lisäämällä kaikkiin vapaaehtoisen eläketurvan verehtoihin ehdon, että eläke-etua voidaan saada vasta eläkeiän ylärajasta.

Eläkesäätiöyhdistys esitti muutosta elinkeinoverolain 96 a -pykälään niin, että sellaisissa kollektiivisissa lisäeläkejärjestelyissä, joissa sekä työnantaja että työntekijät maksavat vakuutusmaksuja, lykättyä vanhuuseläkeikää sovellettaisiin vain työntekijöiden omista maksuosuksista kertyneisiin rahastoihin. Ehdotettu muutos ei näyttäisi toteutuvan.

Jatkossa työntekijän tai vakuutetun itsensä maksamien vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuus on kytketty siihen, että vanhuuseläkeikä on aikaisintaan lykätty 68 vuoden ikä. Esitys koskee kokonaan uusia järjestelyjä ja sellaisia voimassa olevia kollektiivisia lisäeläkejärjestelyitä, joissa uusi työntekijä tulee osaksi lisäeläkejärjestelyä.

Todennäköistä onkin, että lain voimaantulosta uusien yksilöllisten eläkevakuutusten ja PS-sopimusten myyntimäärät vähentyvät entisestään. Muutos voi hieman jopa lisätä työnantajan yksin rahoittamia kollektiivisia lisäeläkejärjestelyitä vakuutusyhtiöissä, eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa.

Ismo Heinström

Eläkesäätiöyhdistys kartoitti henkilöstön sitouttamiskeinoja

Viime vuosina on toteutettu uudistuksia, jotka hillitsevät lakisääteisten työeläkemaksujen nousupainetta ja on ilmeistä, että tämä trendi saa jatkoa. Työelämän haasteena onkin löytää lääkkeitä työntekijöiden työurien pidentämiselle ja siten kompensoida niukkenevia eläkeaikaisia kuukausituloja. Eläketurvakeskuksen ennusteen mukaan vanhuuseläke jää tulevaisuudessa noin 40 prosenttiin sitä edeltävistä palkkatuloista.

Edellä olevaa taustaa vasten Eläkesäätiöyhdistys toteutti syys-lokakuussa kartoituksen, jossa selvitettiin yritysten henkilöstön sitouttamiskeinoja. Kyse-lyssä haastateltiin yhteensä viittäkymmentä vähintään sata henkeä työllistävän yrityksen toimitus-, talous- tai henkilöstöjohtajaa. Heiltä kysyttiin seuraavia asioita:

Henkilöstön sitouttamiskeinot yrityksissä

- Eläkejärjestelyyn liittyvät tekijät
- Lisäeläketurvan tunnettuus osana henkilöstön kannustinjärjestelmiä
- Lisäeläkesäätiön ja sen hyötyjen tunnettuus
- Eläkejärjestelyillä sitouttaminen tunnetaan

Kohderyhmän yrityksistä joka kolmas sitouttaa henkilöstöään eläkejärjestelyillä. Edellä olivat liikkumisen, laajan työterveyshoidon ja vapaa-ajan kulttuuriharrastusten tukeminen sekä rahalliset bonukset ja palkankorotukset. Eläkejärjestelyjä käyttäneistä noin kolmasosa on laajentanut etuuden koskemaan koko henkilöstöään.

Kaikkein tietoisimpia vastaajat ovat siitä, että elinaikakerroin leikkaa lisääntyvässä määrin lakisääteisiä eläkkeitä. Hyvin tietoisia oltiin myös eläkkeiden heikkenevästä tulevaisuuden ennusteesta.

Osallistuneista yli 250 hengen yrityksistä puolet arvosti sitä, että yrityksellä itsellä on päätösvaltaa eläkkeiden vakuutusmaksutasoon. Merkittävänä pidettiin sitä, että eläkejärjestelyn hoitokulut ovat läpinäkyvät ja yrityksen arvioitavissa.

Miltei kaksi kolmesta vastaajasta oli kuullut mahdollisuudesta järjestää lisäeläketurva yrityksen omissa eläkesäätiöissä. Kyselyssä tuli kuitenkin ilmi, että vaikka säätiömahdollisuudesta tiedettäisiin, niin käsitystä sen merkittävästi muita malleja halvemmista hoitokustannuksista ei ole. Useimmille oli myös uutta, että vakuutettu yleensä säilyttää oikeuden eläkesäästöihinsä työnantajan vaihtuessa.

Lisäeläkesäätiö on edullinen mahdollisuus kannustaa työntekijöitä

Omassa säätiössä yritys voi arvioida eläkejärjestelyjen hoitokuluja, sillä ne ovat läpinäkyviä. Eläketurva määräytyy eläkemaksujen ja sijoitustuottojen perusteella. Yritys tietää eläkesäätiön kulut – mistä maksetaan ja miten paljon. Ylimääräisiä välikäsiä, joille osa tuotoista kanavoituisi, ei ole.

Sijoittamisessa voidaan hyödyntää yrityksen sisäistä osaamista sekä käyttää sijoitusalan parhaita toimijoita. Kaikki sijoitustuotot tulevat täysimääräisesti oman eläkesäätiön ja lopulta eläkkeensaajien hyväksi. Sijoitushorisontti on pitkä, mikä luo paljon mahdollisuuksia.

Eläketurvan tarjoaminen oman säätiön kautta lisää johdon ja henkilöstön vuoropuhelua. Se eheyttää organisaatiota. Oma lisäeläkesäätiö toimii myös oivana houkuttimena osaavalle työvoimalle.

Kalenterivarauksia vuoden 2013 koulutustilaisuuksiin

**HALLITUSTEN
JÄSENTEN
KOULUTUSPÄIVÄT
13.–14.3.2013
Royal at Crowne Plaza**

**SIJOITUSPÄIVÄ
25.4.2013
Ravintola Savoy,
Helsinki**

**KEVÄTSEMINAARI
22.–24.5.2013
Silja Symphony,
Helsinki–Tukholma**

**Lämpimästi tervetuloa
seminaareihin!**

Vuoden 2013 keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu on 22,8 prosenttia palkoista. Maksussa on huomioitu vuonna 2009 solmitun sosiaaliturvan mukainen 0,4 prosenttiyksikön korotus. Vuonna 2013 maksuun tehdään myös aiempina vuosina liian korkeina kerättyjen työkyvyttömyysmaksujen oikaisu, joka osaltaan alentaa maksua 0,4 prosenttiyksikköä, joten maksu säilyy vuoden 2012 tasossa.

1.1.2013 alkaen

TyEL:n perustekorko	4,0 %
Eläkevastuun täydennyskerroin	0,71 %
Rahastokorko	3,0 %

Työeläkevakuutusmaksu keskimäärin 2013		
% palkkasummasta	2012	2013
Vanhuuseläke	2,9	2,9
Työkyvyttömyyseläke	1,0	0,9
Työttömyyseläke	0,0	0,0
Tasausosa	18,3	18,9
Muut osat	0,9	0,9
Hyvitykset	-0,3	-0,4
Työkyvyttömyysmaksun oikaisu	-	-0,4
TyEL-maksu yhteensä	22,8	22,8

Työntekijän maksuosuus		
% palkkasummasta	2012	2013
18–52-vuotiailla	5,15	5,15
53–67-vuotiailla	6,50	6,50

Työnantajan osuus keskimäärin		
	2012	2013
	17,35	17,35

Yrittäjän eläkemaksu, %		
	2012	2013
18–52-vuotiailla	22,50	22,50
53–67-vuotiailla	23,85	23,85

YEL-tulorajat, € per vuosi		
	2012	2013
alaraja	7 102,84 €	7 303,99 €
yläraja	161 375,00 €	165 875,00 €

Ensimmäisen kerran yrittäjäksi ryhtyvä saa 48 kk:n ajan 25 prosentin maksu-
alennuksen.

Työeläkeindeksitarkistukset ja palkkakerroin			
	2012	2013	
Työeläkeindeksi	2407	2475	(+ 2,82 %)
Siirtymäkauden indeksi	2663	2738	(+ 2,81 %)
Palkkakerroin	1,291	1,327	(+ 2,78 %)

Työeläkeindeksillä tarkistetaan maksussa olevat eläkkeet. Siirtymäkauden indeksillä käytetään työeläkkeiden laskemiseen niissä tapauksissa, joissa eläke lasketaan ennen vuotta 2005 olleiden säännösten mukaan. Laskettaessa tulevaa työeläkettä tarkistetaan palkkakertoimella vuosiansiot eläkkeen alkamisvuoden tasoon.

Vanhuuseläkerahastojen täydentäminen perustuu eläkevastuun täydennyskertoimen ja rahastokoron lisäksi eläkelaitosten keskimääräiseen toteutuneeseen osaketuottoon, jonka lopullinen määrä selviää vuoden 2014 alkupuolella.

Lisäeläkesäätiöiden ja -kassojen lisäeläketurvan laskuperustekorko on vuonna 2013 enintään 3,50 prosenttia (sosiaali- ja terveysministeriön asetus 415/2006). Lisäksi korko voidaan Fivan luvalla valita enimmäiskorkoa suuremmaksi eläkevastuuta kattavan omaisuuden tuottotason mukaan tekemällä siitä turvaavuu-
den kannalta riittävä vähennys.

Vuoden 2013 elinaikakerroin pienentää vuonna 1951 syntyneiden vuonna 2013 tai sen jälkeen myönnettäviä vanhuuseläkkeitä noin kaksi prosenttia. Lisäksi elinaikakerroin vaikuttaa työeläkelakien mukaisiin perhe-eläkkeisiin ja luopumistukiin.

Elinaikakerroimen tarkoituksena on sopeuttaa alkavien työeläkkeiden tasoa ja eläkemenoa sen mukaan, miten odotettavissa oleva keskimääräinen elinikä muuttuu. Kerroin määritellään erikseen kullekin ikäluokalle.

Kuvasatoa syksyn 2012 koulutustilaisuuksista

Eläkesäätiöyhdistyksen koulutustilaisuuksissa kuultiin vuoden 2012 aikana kaikkiaan 50 alustusta ja niihin osallistui 450 henkilöä.

Kiitokset vielä kaikille alustajille ja osallistujille!
Ohessa kuvasatoa syksyn tilaisuuksista.

Kirjanpito- ja tilinpäätöspäivä 30.11.2012, Tapahtumatalo BANK

Etualalla Eläkesäätiö Polaris Pensionsstiftelsen eläkeasiainhoitaja **Anna-Maija Juvonen-Cavonius** sekä talouspäällikkö **Mari Lintunen** Valion Eläkekassasta.

Senior Tax Manager **Mikko Leinola** PricewaterhouseCoopers Oy:stä kertoi kuinka FATCA-säännökset velvoittavat suomalaista eläkesäätiötä tai -kassaa: – Lähdeveroa ei velvoiteta pidättämään kun maksetuista suorituksista raportoidaan tarvittavat tiedot.

Toimistopäällikkö **Seppo Juutilainen** kertoi Finanssivalvonnan toiminnan painopisteistä: – Sijoitustoimintaympäristö on muuttunut ja tämä vaikuttaa myös Fivan toimintaan, tulemme tapaamaan kaikki B-laitokset sekä suurimmat A-laitokset kevään aikana.

Vasemmalla takarivissä Nordean eläkesäätiön ja -kassan eläkeasiantuntija **Marjo Nykänen** sekä toimitusjohtaja **Jukka Venäläinen**.

Vakavaraisuusuudistuksen teematilaisuus 3.10.2012, Ravintola Pääposti

Lokakuuisessa aamupäivässä käsiteltiin vuoden 2013 alussa voimaan tulevan vakavaraisuusuudistuksen toisen vaiheen muutoksia. Kuinka vakavaraisuusrajan laskenta ja vastuuvelan kattaminen muuttuvat ja mikä on laitoksen lisämaksuvelvollisuuteen perustuva vakavaraisuuspääomaerä? Aiheen alusti ja kysymyksiin vastasi aktuaari **Kalervo Koistinen** Porasto Oy:stä.

Sijoituspäivä 20.11.2012, Ravintola Savoy

Mistä tuottoa ja millä riskillä, pohti OP-Eläkekassan toimitusjohtaja **Erkko Ryyänen** sijoituspäivän esityksessään.

Kansainvälisten rahoitus- ja sijoitusmarkkinoiden epävarmuus jatkuu ja se vaikuttaa sekä sijoitus- että vuokrakäyttöön, uskoo KTI Kiinteistötieto Oy:n toimitusjohtaja **Hanna Kaleva**.

Sijoituspäivän anti oli taloustilanteesta huolimatta positiivinen. Eturivissä oikealla varatoimitusjohtaja **Risto Murto** Varmasta, toimitusjohtaja **Pasi Strömberg** ESY:stä ja johtaja **Reijo Vanne** Telasta. Risto Murto ja Reijo Vanne olivat myös tilaisuuden luennoitsijoita.

Itella Green

*Hyvää Jouhua
& menestyksellistä
uutta vuotta 2013!*

Pasi Simonsen
Jouko Järvelin

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY
KALEVANKATU 13, 3. KERROS
00100 HELSINKI
PUH. (09) 6877 440
FAKSI (09) 6877 4440
WWW.ELAKESAATIOYHDISTYS.FI